

3. Степанюк Р. Л., Лапта С. П. Новітні зарубіжні розробки та перспективні дослідження у галузі техніко-криміналістичного забезпечення протидії злочинності. *Право і Безпека*. 2017. № 2. С. 96—101. URL: <http://pb.univd.edu.ua/index.php/PB/issue/download/6/pdf65> (дата звернення: 15.09.2023).
4. Берназ П. В. Інновації — основа криміналістичного забезпечення діяльності з розслідування злочинів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 4. С. 49—53. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/4-2015> (дата звернення: 15.09.2023).

Проблемні аспекти під час розслідування дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних із несправностями транспортного засобу

Артем Кошкарів,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2906-0325>, e-mail: koshkarov@hniise.gov.ua

Визначено заходи щодо усунення проблемних аспектів під час розслідування дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних із несправностями транспортного засобу.

Ключові слова: транспортний засіб; несправності; технічний стан; автотехнічна експертиза; дорожньо-транспортна пригода; розслідування.

Challenges in Investigating Road Traffic Accidents Caused by Vehicle Malfunctions

Artem Koshkarov

This article has identified the measures for addressing the challenging aspects encountered during the road traffic accidents investigation caused by vehicle malfunctions.

Keywords: vehicle; malfunctions; technical condition; forensic vehicle engineering examination; road traffic accident; investigation.

Успішному розслідуванню дорожньо-транспортної пригоди (далі — ДТП) сприяє організація первинних дій на місці події. Після виникнення дорожньо-транспортної пригоди визначення та фіксування технічного стану систем транспортних засобів на місцях подій переважно здійснюють робітники поліції або слідчий.

Огляд транспортного засобу слідчий проводить із метою визначення технічного стану транспортного засобу та виконує інші завдання:

- 1) отримує достатні дані, які необхідно надати в суд: чіткий опис загального стану транспортного засобу;
- 2) фіксує первинний стан транспортного засобу і пошкодження, отримані під час ДТП, з метою захистити їх від дефектів, які можуть виникнути при транспортуванні та зберіганні транспортного засобу;
- 3) виявляє суттєві відмінності між заводською технічною характеристикою транспортного засобу та його фактичними параметрами;
- 4) переконується в тому, що системи й механізми транспортного засобу, щодо яких виконують ті чи ті технічні розрахунки, дійсно могли виконувати свої функції;
- 5) визначає, міг чи ні той чи той вузол транспортного засобу сприяти виникненню події;
- 6) фіксує розміри первинних пошкоджень, що виникли під час удару, викликаних і вторинних пошкоджень і порівнює їх із пошкодженнями інших транспортних засобів і об'єктів;
- 7) виявляє сліди, на підставі яких можна судити про контакт із іншими фізичними об'єктами, зокрема транспортними засобами, особливо в тих випадках, коли один із водіїв з місця пригоди зник;
- 8) визначає, чи відповідає транспортний засіб вимогам нормативних документів, що регламентують його конструкцію і використання;
- 9) ідентифікує, вилучає, дбає про безпеку і процесуально закріплює будь-який предмет або об'єкт, який підлягає науково-технічному дослідженню;

10) записує необхідні дані для подальшої організації слідчого експерименту з використанням непошкодженого транспортного засобу тієї самої марки й моделі [1].

Результати цієї процесуальної дії фіксують у протоколі огляду й перевірки технічного стану транспортного засобу. Фактично вони характеризують його стан та в подальшому можуть бути використані вже як вихідні дані під час проведення судових автотехнічних експертиз.

Під час розслідування ДТП, а саме під час проведення судових автотехнічних експертиз, можна дійти таких висновків (див. алгоритм).

З огляду на даний алгоритм причинно-наслідкового зв'язку між несправностями транспортного засобу та виникненням ДТП, з урахуванням технічної можливості дій водія уникнути ДТП, слід дійти висновку, що час виникнення несправності транспортного засобу в умовах ДТП та технічна можливість уникнути ДТП діями водія транспортного засобу безпосередньо залежать один від одного [2].

Тому саме судова автотехнічна експертиза технічного стану транспортного засобу сприяє об'єктивному розслідуванню ДТП, пов'язаної з несправностями транспортного засобу [3]. Не завжди лише призначення експертизи може гарантувати категоричний висновок.

Під час дослідження транспортного засобу експерти-автотехніки стикаються з такими проблемними аспектами, які перешкоджають провести повне дослідження та дати категоричний висновок. Зазначимо основні та найбільш поширені приклади, які стають перешкодою для повного дослідження:

- неповне збереження відокремлених частин та деталей транспортного засобу після ДТП (нефіксування, залишення на місці пригоди або зберігання в інших місцях частин та деталей, відокремлених унаслідок ДТП);
- видозміна транспортного засобу під час транспортування з місця ДТП до місця зберігання (утворення нових пошкоджень транспортного засобу під час транспортування);
- неправильне зберігання транспортного засобу після ДТП (вплив погодних явищ (дощу, снігу, температури повітря), утворення пошкоджень під час зберігання транспортного засобу);
- тривалий термін між виникненням ДТП та призначенням експертизи з подальшим оглядом експертом-автотехніком транспортного засобу (видозміна стану елементів та деталей транспортного засобу під час тривалого зберігання в неналежних умовах).

Якщо всі перелічені чинники не буде виключено до призначення судової автотехнічної експертизи з оглядом експертом транспортного засобу, то навіть на цій стадії розслідування може виникнути перешкода.

Тому саме первинні процесуальні дії на місці ДТП мають суттєве значення для подальшого успішного розслідування дорожньо-транспортної пригоди та отримання повних, категоричних висновків під час проведення автотехнічних експертиз.

Перелік джерел посилання

1. Байєтт Р., Уоттс Р. Расследование дорожно-транспортных происшествий. 1983. 227 с.
2. Кошкарів А. Д. Визначення алгоритму причинно-наслідкового зв'язку між несправностями транспортного засобу та виникненням дорожньо-транспортної пригоди. *Судова експертиза в контексті відновленні України* : III Всеукр. форум суд. експертів (Львів, 09.08.2023). Львів, 2023. С. 107—110.
3. Шевцов С. О., Дубонос К. В. Розслідування обставин дорожньо-транспортних пригод. Харків, 2003. 191 с.

Питання визначення найбільш вагомого чинника забруднення атмосфери та впливу на здоров'я людини за масового застосування бойових вибухових речовин

Ігор Крайнов,

д-р техн. наук, проф., засл. діяч науки і техн. України, ННЦ ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, м. Харків, Україна, e-mail: iec2001@ukr.net

Досліджено склад та властивості газоподібних токсичних продуктів, що утворюються в процесі масового застосування боєприпасів. Показано, що найбільш вагомим чинником негативного впливу на атмосферу є токсичні стійкі аерозолі, що виникають внаслідок взаємодії між усіма компонентами боєприпасів та навколишнього середовища, що перебувають у високотемпературній зоні вибуху. Зазначено, що токсичність продуктів вибуху значно підвищується за рахунок утворення аерозолів, які інгаляційно впливають на біоту та людину.

Ключові слова: військові злочини; боєприпаси; бойові вибухові речовини; вибух; аерозоль; токсичність; репродуктивність.

Determining the Most Sufficient Factor of Atmospheric Pollution and Its Human Health Impact During the Mass Usage of War Explosives

Ihor Krainov

This research examines the composition and properties of toxic gaseous products that arise during the mass usage of war explosives. It reveals that the most substantial factor contributing to adverse atmospheric effects is the persistent toxic aerosols formation resulting from the munitions components interaction and surrounding environment that both are within the high-temperature explosion zone. This paper underlines the explosives toxicity that significantly increases due to the inhalable aerosol's formation and they both impacts on the ecosystem and human health.

Keywords: military offenses; munitions; explosive; detonation; aerosols; toxicity; reproductive capacity.

Основним чинником негативного впливу бойових дій на довкілля та людей є застосування величезній кількості боєприпасів, вибухові властивості яких визначаються видом та кількістю бойових вибухових речовин (далі — БВР), конструкцією боєприпасів, середовищем та умовами вибуху.

Унаслідок вибуху боєприпасів спостерігають різноманітний руйнівний вплив на довкілля та людину. Одним із наслідків вибуху є утворення газоподібних токсичних продуктів згоряння БВР[1—4].